

ATSIMINIMAI APIE AUDIENCIJĄ PAS POPIEŽIŲ PIJŲ XII

1940.IX.23, S. Girdvainio lydimu, 11 val. abu su žmona buvova priimtu Popiežiaus Pijaus XII *specialioje* audiencijoje.

[...]

11:40 mus nuvedė į Salla di Tronetto (toji pati, kur buvo priimtas 1957 m. gegužės mėn. ir Prancūzų Respublikos Prezidentas Rene Coty), į kur netrukus atėjo Šv. Tėvas. Mums priklaupus, pasveikino, ištiesdamas ranką, kurios žiedą pabučiavome. Popiežius pats pradėjo kalbą, sakydamas: „Quelle tragedie s'est abuttue sur votre Pays“... (Kokia tragedija ištiko jūsų kraštą).

[...]

Toliau Šv. Tėvas nusiskundė, kad „la force brutale“ (brutali jėga) dabar vyrauja pasaulyje.

Iš savo šalies pastebiu, kad tikrai mūsų kraštą pavergė barbarų ir destruktorių atnplūdis, kurie apgaulės ir klastos būdu mus užgrobė ir dabar naikina tai, ką tauta savo prakaitu buvo sukūrusi medžiaginėje ir dvasinėje srityse. Todėl mes visas mūsų viltis ir visą mūsų tikėjimą sudedame į dvasinių vertybių galutinį laimėjimą ir į Jūsų Šventenybės tėvišką globą. Mes, kurie galime dar laisvai kalbėti, mes pasistatėme sau tikslą: 1) kovoti už nepriklausomybės atstatymą, 2) demaskuoti maskvietiškų bolševikų klastas. Pridūriau, kad iš kai kurių kraštų vadovaujančių sluoksnių mes susilaukėme daug padaršinio: JAV-ės, Did. Britanija, Pietų Amerikos Valstybės nepripažįsta aneksijos ir toliau pripažįsta mūsų Pasiuntinybes.

Čia Pijus XII pastebėjo, kad tai tikrai svarbu. Jam savo pastabą baigus, pareiškiau, kad „grace a la sollicitude paternelle de Votre Saintete notre Ministre aupres du Saint-Siege continue a exercer ses fonctions et pour nous cela represente une valeur inestimable“ (Jūsų Šventenybės tėviško palankumo dėka mūsų Ministeris prieš Šv. Sosto toliau eina savo pareigas ir tatai mums turi neįkainuojamos reikšmės).

Šv. Tėvas Pijus XII, atsigrįžęs į S. Girdvainį, pasakė: „Mais bien sur, mais cela va de soi...“ (tikrai taip, bet tatai savaime suprantama).

Audiencija buvo baigta. Atsisveikinant, mums priklaupus Šv. Tėvas palaimino Lietuvą, visus mūsų artimuosius, visus tuos, kurie mūsų širdims brangūs.

Audiencija buvome visi trys patenkinti, nes 1) radome Popiežiaus Pijaus XII tikrai tėvišką užuojautą mūsų pavergtai tautai, o 2) (ir tai svarbiausia) buvo sutvirtinta mūsų Pasiuntinio prie Šv Sosto pozicija, nes pats Vyriausias Romos Katalikų Bažnyčios Galva nedviprasmiškai pareiškė, kad jo misijos tęstinumas prie Šv. Sosto yra „savaime suprantamas“. Kad tatai nebuvo grynai mandagumo mostas, bet aiškus Šv. Tėvo nusistatymas, įrodė gyvenimas, nes ir po beveik 17 metų nuo to pareiškimo, Lietuvos Pasiuntinybė prie Šv. Sosto tebėra pripažįstama.

Kad ta Pasiuntinybė būtų galėjusi suvaidinti žymiai didesnį vaidmenį, negu tikrovėje, čia jau ne Šv. Sosto kaltė, o mūsų pačių. Nesveikatos ir kitos priežastys padarė tai, kad jos vaidmuo susivedė beveik į gryną simbolizmą ir reprezentaciją, nors ir pastaroji turėjo ne kartą pasikliauti tik „antru numeriu“, o ne pačiu pasiuntiniu...